

Прилози, Сарајево, 1986. XXI, 22, стр. 381—383

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM

Др Лука Ђаковић

Након тешке болести, 27. марта 1986. године, умро је др Лука Ђаковић, научни савјетник у Институту за историју у Сарајеву.

Лука Ђаковић је рођен 4. 9. 1929. у Новом Селу, на пола пута између Дервенте и Босанског Брода, у равници кроз коју протиче ријека Укрина. Дио становништва овог краја, претежно сиромашних сељака — беземљаша, међу које су припадали и Лукини најближи, обезбјеђивао је минимум животне егзистенције радећи најтеже послове на железничкој прузи узаног колосијека Босански Брод — Добој — Сарајево.

Након завршетка основне школе, гимназију је похађао у Дервенти и Добоју, да би матурирао у Тузли 1949. године. После је одслужења војног рока, 1951. године Лука се уписао на Филозофски факултет у Сарајеву, на којем је завршио студиј историје. Пошто је годину дана радио као наставник у гимназији и средњој економској школи у Босанском Броду, идуће, 1957. године, Лукин животни пут креће у другом правцу — у правцу активне друштвено-политичке ангажованости. Вршио је функције секретара Општинског комитета СКЈ и председника Скупштине у Босанском Броду, секретара идеолошко-политичке комисије и комисије за радио, телевизију и штампу Главног одбора ССРН Босне и Херцеговине, а у времену од 1957. до 1969. године Лука је биран за посланика Скупштине СР БиХ у два сазива, као и за посланика Скупштине СФРЈ. Од 1965. године обављао је дужност шефа кабинета председника Скупштине Босне и Херцеговине и шефа републичког протокола. У периоду од 1970. године до доласка у Институт за историју у Сарајеву, Лука је обављао функције директора Народне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине и Новинско-издавачког предузећа »Задругар« у Сарајеву.

У Институту за историју у Сарајеву изабран је за научног сарадника, јер је неколико година раније, и поред велике ангажованости на редовном послу, одбранио докторску дисертацију на Филозофском факултету у Сарајеву, под насловом »Формирање политичких организација код босанскохерцеговачких католика — Хрвата«. По доласку у Институт за историју Лука се у пуној мјери посвећује научном раду, изучавајући углавном период историје који је омеђен 1878-ом и 1941. годином, настојећи, као и неке колеге из његове генерације, да што прије надокнади све оно што му школа у годинама непосредно након рата није могла пружити. Из периода који је изучавао објавио је више запажених радова, који се односе на политички живот Хрвата, југословенски омладински покрет, југословенску идеју у току I свјетског рата, клерикализам, привредну историју, посебно историју рударства итд.

Објављеним радовима, учешћем на више научних скупова и сарадњом на реализацији више научних пројеката Лука је убрзо стекао услове за избор у звање вишег научног сарадника, а у том периоду, је, због савјесног и примјерног односа према раду и извршавању програмских задатака Института, у два маха награђен годишњом наградом Института за историју у Сарајеву. Уз то, за укупну научну и друштвено-политичку активност добио је више друштвених признања и награда.

Из оквира укупног опуса, који се може изразити бројем од око 30 библиографских јединица, најзначајнија и највриједнија Лукина дјела су књига грађе »Прилози за демографску и ономастичку грађу Босне и Херцеговине, Књига прва, коју је издало Одјељење друштвених наука АНУБиХ 1979. године, »Рударство и топионичарство у Босни и Херцеговини, издавач »Универзал«, Тузла 1979. године, »Положај Босне и Херцеговине у аустроугарским концепцијама рјешења југословенског питања 1914—1918« издавач »Универзал«, Тузла 1981. године и »Политичке организације босанскохерцеговачких католика — Хрвата«, издавач »Глобус«, Загреб 1985. године.

Посљедњом књигом, коју је довршио уз натчовјечанске напоре, одупирући се опакој болести, др Лука Ђаковић је заокружио свој научни опус, па га је, на основу реферата и препоруке комисије коју су сачињавали еминентни научници из Загреба и Сарајева, Савјет Института за историју у Сарајеву, почетком 1986. године, изабрао у звање научног савјетника.

Иако пред научном критиком тек предстоји задатак да оцијени научни допринос др Луке Ђаковића, већ сада се може констатовати да се Лука с најновијом књигом сврстао у оне историчаре чији је укупни научни опус незаобилазан у изучавању новије историје народа Босне и Херцеговине. У препоруци књиге читаоцу, поред осталог се каже: »Књига Луке Ђаковића

прва је суставна обрада удружења босанскохерцеговачких католика Хрвата и политичких акција њихових првака до отварања Босанскохерцеговачког сабора 1910. године. Предмет ауторова истраживања су удружења либералног грађанства повезаног с фрањевцима, те клерикална струја свјетовне хијерархије, њихови програми, дјелатност и сукоби. Таковић настоји објаснити разлоге за управо такво удруживање на основи положаја католичке заједнице прије аустријске окупације, на основи њезина мјеста унутар структуре која обухваћа и православну и муслиманску конфесионалну заједницу, те промјену коју доживљава након окупације. Књига обилује подацима који су битни за боље упознавање политичке, културне и економске повијести Босне и Херцеговине, али и Хрватске. Примјерице, овдје по први пут у нашој историографији налазимо исцрпне податке о настанку и карактеру католичког клерикализма. Ваља истакнути Таковићев озбиљни, тријезни и објективни приступ деликатној теми национализма и клерикализма. У њега нема апологетике и оправдања митова, што је иначе у нашој историографији чест случај.»

Човјек и постоји да се радује, а Лука се посебно радовао првом осврту на његову књигу у загребачком »Вечерњем листу« од 15. и 16. марта ове године, у којем се, између осталог, каже да је Таковићева монографија прва исцрпна хронологија настанка католичког клерикализма у нас, у којој се могу препознати и неки његови знакови које је задржао десетљећима послије.» Нажалост, Лука није дочекао слично реаговање на своје животно дјело у његовој и нашој средини. Остаје задатак његовим колегама — историчарима да то учине, не само због пијетета.

Лука је био изузетно марљив човјек који је до задњег часа планирао крупне научне захвате, али их, нажалост, није доспио до краја да испуни. Код свих нас његових другова, пријатеља и сарадника Лука ће остати у најбољој успомени.